

Nr 188.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala m. m.; given Stockholms slott den 11 mars 1919.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen *dels* medgiva, att det av riksdagen år 1917 för beviljande av ytterligare anslag å 771,666 kronor till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala uppställda villkoret, att landstinget skulle utfästa sig att, därest brist skulle uppstå i de för arbetets utförande beviljade anslagen, bidra till täckande av denna brist efter samma grunder, som gällde för det då beviljade bidragets utgående till omförmälda byggnadsföretag, må ändras därhän, att landstingets andel i eventuell brist i byggnadsanslaget begränsas till ett belopp, som tillhoppa med av landstinget förut beviljade anslag ej överskrider 3,000,000 kronor;

dels ock av de tidigare beviljade statsanslagen för ifrågavarande ändamål, sammanlagt 1,764,666 kronor, anvisa på extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag ett belopp av 350,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Rydén anförde härefter:

Anslag till
 ny- och om-
 byggnad vid
 akademiska
 sjukhuset i
 Uppsala m. m.

Då jag den 9 januari 1919 för Kungl. Maj:t anmälde de frågor, som tillhörde regleringen av riksstatens åttonde huvudtitel för år 1920, meddelade jag under punkten 62 i det vid statsverkspropositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden, att vederbörande vid universitetet i Uppsala samt kanslern för rikets universitet anhållit, att av de medel, som riksdagen beviljat till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala, måtte på extra stat för år 1920 anvisas ett belopp av 500,000 kronor. Samtidigt erinrade jag om väckta frågor rörande ändring i vissa delar av de villkor, som uppställts för de till nämnda byggnadsföretag beviljade anslagen, vilka frågor för det dåvarande voro hänskjutna till behandling av Uppsala läns landsting. Enär det syntes

lämpligt, att omförmälda båda ärenden förelades riksdagen i ett sammanhang, men det å andra sidan ansågs troligt, att det från universitetet för år 1920 äskade anslaget under alla omständigheter skulle visa sig behövt, hemställde jag om förslag till innevarande års riksdag att, i avbidan på proposition angående anslag till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala, av de för ändamålet tidigare beviljade statsanslagen, sammanlagt 1,764,666 kronor, beräkna på extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag ett belopp av 500,000 kronor. Denna min hemställan blev av Kungl. Maj:t bifallen.

Sedan landstingets beslut rörande de ifrågasatta ändrade anslagsvillkoren numera föreligger, ber jag att ånyo få anmäla förevarande ärende och därvid andraga följande.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljade 1914 års senare riksdag för ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala — vilken beräknades draga en kostnad av 1,868,000 kronor och verkställas i huvudsaklig överensstämmelse med framlagda, av arkitekten E. Stenhammar år 1913 uppgjorda ritningar och kostnadsförslag — ett anslag av 993,000 kronor, därav på extra stat för år 1915 anvisades 150,000 kronor, att för ändamålet användas jämte vissa av Uppsala läns landsting och från Uppsala universitets sida till förfogande ställda medel, med iakttagande att, därest behållning uppkomme å det belopp, som beräknats för arbetets utförande, denna behållning skulle anses hava uppstått å de från olika håll lämnade tillskotten i förhållande till deras storlek. Uppsala läns landsting hade år 1912 anvisat ett belopp av 775,000 kronor, varav 25,000 kronor till utrustning av sjukhuslokalerna, att såsom räntefritt lån till universitetet utbetalas med en tredjedel under första byggnadsåret, en tredjedel under andra byggnadsåret och återstoden sedan byggnaderna fullbordats samt i övrigt på vissa angivna villkor. Vidare hade Regnellska donationsnämnden beslutit att till uppförande av en pediatrik klinik vid sjukhuset bidra med en summa av 100,000 kronor att utbetalas i vissa terminer. Av hela kostnaden för detta byggnadsföretag, 1,868,000 kronor, beräknades för lös inredning och inventarieutrustning 100,000 kronor.

Vid anmälan den 19 november 1914 av riksdagens skrivelse i ämnet gillade Kungl. Maj:t förutnämnda ritningar att vid arbetets utförande lända till efterrättelse, med rätt för det större akademiska konsistoriet i Uppsala att därvid vidtaga de smärre förändringar, som befunnes vara av nöden och icke ökade den beräknade kostnaden. Jämte det Kungl. Maj:t meddelade i övrigt erforderliga bestämmelser i anledning av riksdagens beslut, ställde Kungl. Maj:t tillika av det utav riksdagen på extra stat för år 1915 an-

visade anslaget, 150,000 kronor, ett belopp av 75,000 kronor till det större akademiska konsistoriets förfogande för avsett ändamål.

Såväl återstående 75,000 kronor av det för år 1915 beviljade anslaget som ock av riksdagen för åren 1916 och 1917 av ifrågavarande byggnadsanslag anvisade summor å respektive 125,000 kronor och 200,000 kronor ställdes sedermera genom särskilda beslut den 26 juni 1915 och den 30 juni 1916 av Kungl. Maj:t till det större akademiska konsistoriets förfogande för det med anslaget avsedda ändamålet.

Emellertid visade det sig snart, redan innan ifrågavarande byggnadsföretag igångsatts, att till följd av inträffade stegringar i materialpriser och arbetslöner de för företagens utförande tillgängliga medlen voro otillräckliga. På vederbörande byggnadskommitterades föranstaltande sommaren 1916 uppgjorda nya kostnadsberäkningar upptogo de för byggnadsföretaget erforderliga beloppen till sammanlagt 2,972,670 kronor, vadan, då till företaget förut beviljats inalles 1,868,000 kronor, en brist å 1,104,670 kronor väntades uppstå. Av denna brist beräknades 1,089,670 kronor för själva byggnadsföretaget och 15,000 kronor för lös inredning och inventarieutrustning.

Å sammanträde den 14 juli 1916 beslöt universitetets drätselnämnd att för sin del tillstyrka, att med vidare åtgärder för byggnadsföretagens igångsättande finge för närvarande anstå, ävensom hemställa, att genom universitetets försorg till täckande av den utav byggnadskommitterade beräknade bristen, 1,104,670 kronor, behövligen tilläggsanslag utverkades av riksdagen och landstinget.

I fråga om fördelningen av det sålunda erforderliga nya anslaget yttrade drätselnämnden:

Såsom norm vid denna fördelning borde enligt drätselnämndens mening läggas proportionen mellan de anslag, som av nämnda myndigheter för byggnadsföretaget redan beviljats, eller respektive 993,000 kronor och 750,000 kronor. Härvid vore dock att märka, det landstinget utom detta byggnadsbidrag, 750,000 kronor, beviljat ett fixt anslag till lös inredning och inventarieutrustning med 25,000 kronor. Enligt drätselnämndens mening borde landstingets ytterligare bidrag för sistnämnda ändamål utgå med 15 % av detta anslagsbelopp eller med 3,750 kronor. Med tillämpning av detta beräkningssätt skulle fördelningen av tilläggsanslagen utfalla sålunda att

a) av det behövligen byggnadsanslaget skulle begäras av			
staten	kronor	620,793: 06	
landstinget	»	468,876: 94	1,089,670: —
b) av det erforderliga nya bidraget för lös inredning och inventarieutrustning skulle begäras att utgå av			
staten	kronor	11,250: —	
landstinget	»	3,750: —	15,000: —
			<u> </u>
			eller tillhoppa kronor 1,104,670: —

Slutligen ville drätselnämnden anmärka, att därest ett tilläggsanslag av Regnells donationsfond — över vilken varken universitetet eller drätselnämnden ägde att bestämma, utan som måste betraktas såsom en enskild donation — för byggnadsföretaget komme att beviljas, de hos riksdag och landsting begärda beloppen tillsammans givetvis minskades med en däremot svarande summa.

Vid ärendets behandling i det större akademiska konsistoriet den 20 juli 1916 beslöt konsistoriet att dels låta tills vidare anstå med företaget av ifrågavarande byggnadsarbeten, dels hos landstinget göra hemställan om beviljande, utöver av landstinget förut anvisade medel, av ett ytterligare anslag å 472,626 kronor 94 öre, dels ock efter erhållen del av landstingets beslut göra framställning om utverkande av ytterligare anslag av statsmedel för utförande av ifrågavarande ny- och ombyggnader.

Konsistoriets i enlighet härmed avlåtna framställning till landstinget företogs till avgörande vid landstingets sammanträde den 20 september 1916.

Landstinget beslöt därvid, bland annat, att — under förutsättning av universitetets medgivande därtill, att a) *dels*, för den händelse vid en blivande entreprenad å ifrågavarande byggnadsarbetens utförande till följd av billigare pris å materialier, särskilt å de dyrbara rör- och elektriska arbetena, varom först senare torde behöva kontraheras, inskränkningar i själva byggnadsarbetet eller av annan orsak kostnads-summan visade sig kunna nedbringas, landstinget komme i åtnjutande av den minskning i kostnaden, som enligt förut bestämda grunder för kostnadens utgörande kunde på landstinget sig belöpa, b) *dels* slutligt beslut i fråga om antagande av entreprenadanbud å byggnadsarbetenas utförande samt angående tiden för desammas igångsättande icke av universitetets byggnadskommitté fattades, förrän landstingets förvaltningsnämnd, förstärkt med suppleanterna i samma nämnd, eller, om förvaltningsnämnden skulle finna sådant erforderligt, landstinget å lagtima eller, om så erfordrades, urtima sammanträde därtill lämnat sitt medgivande, c) *dels ock* landstinget tillförsäkrades rätt att med två av tinget utsedda ledamöter deltaga i den av universitetet utsedda kommitténs förhandlingar och beslut — med godkännande av den nu framlagda planen för det akademiska sjukhusets utvidgning, för sålunda blivande nybyggnader och ändringsarbeten bevilja, förutom år 1912 för sådant ändamål anslagna 775,000 kronor, ett tilläggsanslag å tillhoppa högst 472,626 kronor 94 öre, vilket vore det högsta belopp, som från landstingets sida kunde för ifrågavarande nybyggnader m. m. påräknas, då sålunda hela det för ifrågavarande ändamål beviljade anslagsbeloppet belöpte sig till högst 1,247,626 kronor 94 öre, att såsom räntefritt lån utbetalas i mån av behov med en tredjedel under första byggnadsåret, en tredjedel under andra byggnadsåret och återstoden, sedan byggnaderna fullbordats, samt på i övrigt de villkor, som i § 7 av det mellan universitetet och landstinget gällande kontrakt av den 14 juli och den 19 september 1900 för däri omhandlade lån närmare stadgades; allt under villkor *dels* att bestämmelserna i nyssnämnda kontrakt mellan universitetet och landstinget skulle även med avseende å sjukvården vid nu blivande byggnader i alla delar tillämpas utom beträffande antalet av landstinget förbehållna sjukplatser, vilket antal borde ökas i proportion till det genom nybyggnaden ökade totala antalet platser eller till 250 platser å sjukhuset, varav 15 platser på kurhusavdelningen, *dels ock* att

ifrågavarande kontrakts giltighetstid förlängdes till och med utgången av fjortionde året efter det de nya byggnaderna blivit färdiga och tagna i bruk.

Drätselnämnden, som därefter anmodades att till det större konsistoriet inkomma med yttrande över landstingets berörda beslut, avgav sådant yttrande den 29 september 1916 samt överlämnade därvid tillika ett av Stenhammar till byggnadskommittéer gjord skriftligt uttalande angående de av landstinget vid det nya anslaget beviljande fästade villkoren.

Stenhammars uttalande var av följande lydelse:

Anmodad yttra mig om de villkor, Uppsala läns landsting uppställt för beviljande av det anslag till om- och tillbyggnad av Uppsala akademiska sjukhus, universitetet äskat, och i vad mån dessa villkor kunna komma att inverka på byggnadsföretagets kontinuerliga fortskridande, får jag härmed, efter att hava tagit del av landstingets protokoll av den 20 september 1916, anföra följande.

Av de framställda villkoren synes mig det under rubrik b) vara det enda, mot vilket från byggnadskommitténs sida betänkligheter kunna framställas och av följande anledning:

Om vid entreprenadanbudens infordrande fortfarande samma osäkerhet förefinnes rörande priset å byggnadsmateriel o. d., som för närvarande råder, kan icke en entreprenör vidhålla sitt anbud mer än 8, högst 14 dagar. Fordrar då landstingets förvaltningsnämnd, att entreprenadanbuds antagande hänskjutes till landstinget, är att befara, att beslut ej hinner fattas inom den tid, anbudsgivaren står vid sitt anbud.

Att uti inbjudan till tävlan bestämma en väsentligt längre tid för anbudets giltighet skulle tvinga anbudsgivaren att pålägga sitt anbud en skäligen riskprocent, en ökning av entreprenadsumman, som onödigtvis komme att drabba byggherren.

Här borde således eu maximitid — 14 dagar — från anbudeus inlämningsdag fixeras, inom vilken tid landstingets beslut borde delgivas byggnadskommittén.

I sitt sistberörda yttrande anförde drätselnämnden:

Drätselnämnden ville till en början förklara, att drätselnämnden icke hade något att erinra mot de av landstinget under a) och c) här ovan angivna villkoren.

Vidare ville drätselnämnden erinra därom, att såväl den av landstinget bestämda ordningen för utbetalning av det utav landstinget beviljade anslagsbeloppet som landstingets fordran på proportionell ökning av antalet landstinget förbehållna sjukplatser och den fordrade förlängningen av giltighetstiden för det mellan landstinget och universitetet gällande kontrakt utgjorde villkor, som av landstinget uppställts redan vid beviljandet av 1912 års anslag till sjukhusets om- och tillbyggnad och sålunda inge anses redan vara av Kungl. Maj:t och riksdagen i princip godkända. Drätselnämnden ville i sammanhang härmed vitsorda, att enligt av vederbörande lämnad upplysning den av landstinget äskade ökningen i antalet landstinget förbehållna sjukplatser till 250 innebure en i det närmaste riktig proportion till det genom nybyggnaden vunna totala antalet platser.

Däremot ansåge sig drätselnämnden böra uttala sina starka betänkligheter mot det av landstinget under b) här ovan upptagna villkoret. Drätselnämnden ville hänvisa till vad Stenhammar rörande denna fråga yttrat samt framhålla, att, under det att prövning av entreprenadanbud å byggnadsarbeten enligt hittills gällande praxis

plägade ske inom högst 14 dagar, sakkunniga inom finansdepartementet uppgivits för framtiden förorda denna tids nedbringande till 8 dagar, varemot sådan prövning på grund av det utav landstinget uppställda villkor för sjukhusbyggets vidkommande näp-peligen kunde, i händelse den skulle företagas av landstinget, beräknas medhinnas inom kortare tid än 3 veckor. På grund härav vore, såsom Stenhammar påpekat, en förhöjning av entreprenadsumman att befara.

Då emellertid å ena sidan det icke torde kunna befaras, att landstingets förvaltningsnämnd skulle förkasta entreprenadanbud, som universitetet ansåge sig kunna godtaga, och å andra sidan landstingets sistberörda villkor vid ärendets fortsatta be-handling komme under Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning, ansåge sig drätsel-nämnden under påpekande av nyssnämnda olägenheter böra tillstyrka konsistoriet att utverka proposition till 1917 års riksdag angående beviljande av 632,043 kronor 6 öre.

Sedan det större konsistoriet därefter, med överlämnande av veder-börliga protokollsutdrag rörande ärendets behandling i konsistoriet och i drätsel-nämnden ävensom avskrifter av de utav Stenhammar uppgjorda nya kostnadsberäkningarna med flera handlingar, i skrivelse till universitets-kanslern den 30 september 1916 hemställt om kanslerns medverkan där-till, att ett tilläggsanslag å 632,043 kronor 6 öre bleve av riksdagen be-viljat för utförande av ifrågavarande ny- och ombyggnad, beslöt kanslern den 6 oktober 1916 att i överensstämmelse med det större konsistoriets hemställan till Kungl. Maj:t avlåta framställning i ämnet.

Kanslern anförde i sin skrivelse bland annat:

Den uti ärendet lämnade utredningen syntes giva vid handen, att för de ifråga-varande byggnadsarbetenas fullbordande ett tilläggsanslag, utöver hittills anvisade belopp å sammanlagt 1,868,000 kronor, därav statsmedel 993,000 kronor, bleve be-hövt å icke mindre än 1,104,670 kronor. Härav hade Uppsala läns landsting på vissa villkor åtagit sig att bekosta högst 472,626 kronor 94 öre. Bland de villkor, lands-tinget sålunda uppställt, hade ett föranlett vissa betänkligheter särskilt inom drätsel-nämnden, nämligen den av landstinget uppställda förutsättningen av universitetets medgivande därtill, att slutligt beslut i fråga om antagande av entreprenadanbud å byggnadsarbetenas utförande samt angående tiden för desammas igångsättande icke av universitetets byggnadskommitté fattades, förr än landstingets förvaltningsnämnd, förstärkt med suppleanterna i samma nämnd, eller, om förvaltningsnämnden skulle finna sådant erforderligt, landstinget å lagtida eller, om så erfordrades, urtima samman-träde därtill lämnat sitt medgivande. För sin del funne kanslern det å ena sidan helt naturligt, att landstinget velat i nämnda stora och viktiga frågor förbehålla sig slutlig prövningsrätt genom sina förtroendemän inom förvaltningsnämnden. Å andra sidan kunde kanslern, om man tänkte sig sakens sannolika praktiska utveckling, icke finna någon anledning att i realiteten befara någon avsevärd olägenhet för universitetet av oförmälda villkor, sådant det blivit av landstinget formulerat. Beträffande drätsel-nämndens uttalande i fråga om eventuellt ytterligare bidrag från Regnellska fonden för bestridande av ifrågavarande byggnadskostnader uttryckte kanslern såsom sin åsikt, att det, med hänsyn ej mindre till de många och viktiga behov, som skulle tillgodoses med årsavkastningen av nämnda fond, vilken avkastning icke uppginge till mera än

omkring 15,500 kronor, än även till det förhållandevis högst betydliga tillskott från fonden, som allaredan anvisats för ifrågavarande ändamål, ej kunde anses tillrädligt, att fonden än ytterligare härför togs i anspråk.

På grund av det anförda och av den grundliga utredning i ärendet, som lämnats av drätselnämnden samt av medicinska fakulteten, hemställde kanslern om proposition till 1917 års riksdag i överensstämmelse med konsistoriets förslag.

Uti avgivet utlåtande i ämnet gjorde dåvarande överintendentensämbetet gällande, att även de kompletterade kostnadsberäkningarna med anledning av ytterligare prisstegringar måste anses i vissa avseenden vara för låga, och föreslog ämbetet, att den beräknade merkostnaden, 1,104,670 kronor, måtte förhöjas med 292,000 kronor eller till 1,396,670 kronor.

Ärendet föredrogs för Kungl. Maj:t den 13 januari 1917. På sätt framgår av punkten 54 i bilagan åttonde huvudtiteln till sagda års statsverksproposition fann dåvarande departementschefen — som till en början på anförda skäl avvisade tanken på att låta uppskjuta byggnadsarbetet eller låta detsamma endast delvis komma till utförande — intet att erinra mot kostnadsberäkningarna med däri av överintendentensämbetet gjorda ändringar. Härefter fortsatte departementschefen:

Den farhågan ligger emellertid nära till hands, att, innan man i fråga om byggnadsförslaget hinner skrida från tanke till handling, än ytterligare prisstegringar komma att omöjliggöra byggnadsarbetets genomförande för den nu beräknade kostnaden. Skulle någon kostnadsökning komma att uppstå — jag vill förmoda, att den ej skulle bliva allt för avsevärd — torde det få anses bliva universitetets sak att med detsamma till buds stående medel täcka den eventuella bristen. Jag finner emellertid lämpligt, att universitetet tid efter annan delgiver Kungl. Maj:t, huru byggnadsföretaget fortskrider och huru omkostnaderna för detsamma överensstämma med beräkningarna.

I fråga om fördelningen av de uppkomna merkostnaderna yttrade departementschefen:

Drätselnämnden har ansett, att såsom norm vid fördelning mellan staten och landstinget av det utav drätselnämnden ifrågasatta tilläggsanslaget för själva byggnaderna borde läggas proportionen mellan det anslagsbelopp, 993,000 kronor, som av riksdagen beviljats år 1914, och ett belopp av 750,000 kronor, motsvarande landstingets år 1912 beviljade bidrag, 775,000 kronor, efter avdrag av ett till lös inredning och inventarieutrustning avsett belopp av 25,000 kronor. Denna beräkningsgrund har av övriga myndigheter lämnats utan erinran och av överintendentensämbetet godtagits vid fördelning mellan staten och landstinget av det ytterligare tilläggsanslag, som av ämbetet ansetts erforderligt till täckande av byggnadskostnaderna.

Härvid är dock att erinra, att i den kostnadsberäkning, som år 1914 förelades riksdagen, ingick ett belopp av 100,000 kronor för lös inredning och inventarieutrustning. Då det av landstinget ursprungligen utfästa bidraget till detta särskilda ändamål utgör 25,000 kronor, kommer statens motsvarande andel att uppgå till 75,000 kronor. Om nu det förra beloppet, såsom under ärendets föregående handläggning skett, frånräknas å landstingets anslag, bör ock det senare beloppet avdragas från stats-

anslaget; vad som återstår, respektive 750,000 kronor och 918,000 kronor, angiver landstingets och statens ursprungliga bidrag till byggnadskostnaderna. Det tilläggsanslag, 1,381,670 kronor, som nu anses erforderligt på grund av byggnadskostnadernas stegring, torde sålunda rätteligen böra fördelas mellan staten och landstinget, icke, såsom under ärendets föregående behandling antagits, i proportionen $\frac{993}{750}$ utan i proportionen $\frac{918}{750}$. Med tillämpning av denna senare fördelningsgrund finner man, att av berörda tilläggsanslag 760,415 kronor 50 öre skulle falla på staten och 621,254 kronor 50 öre på landstinget. — Då någon erinran icke torde vara att göra mot att det tilläggsbelopp av 15,000 kronor, som anses erforderligt på grund av stegrad kostnad för lös inredning och inventarieutrustning, fördelas på föreslaget sätt med 11,250 kronor på staten och 3,750 kronor på landstinget, skulle statens andel i det sammanlagda tilläggsanslaget bli 771,665 kronor 50 öre och landstingets motsvarande andel 625,004 kronor 50 öre.

Det torde väl få anses givet, att statens ytterligare tillskott bör begränsas till nyss angivna belopp, i jämnt tal 771,666 kronor. Vad angår det därutöver erforderliga tilläggsanslaget torde det kunna antagas, att någon del därav, exempelvis den ökning, som föranledes av den förändrade fördelningsgrunden, skulle kunna bestridas vare sig från Regnelliska donationsfonden eller med andra för universitetet tillgängliga medel; landstinget, som redan beviljat ett tilläggsanslag av 472,626 kronor 94 öre, skulle då få vidkännas huvudparten av det ytterligare erforderliga beloppet. Jag anser sålunda, att såsom förutsättning för beviljande av statsanslaget, 771,666 kronor, bör gälla, att, utöver av landstinget tidigare beviljade 775,000 kronor, landstinget och universitetet ytterligare tillskjuta ett belopp av sammanlagt 625,004 kronor.

Enligt departementschefens förslag skulle alltså statsverkets bidrag till bestridande av kostnaderna för utförande av ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala utgöra sammanlagt 1,764,666 kronor samt landstingets och universitetets bidrag för samma ändamål sammanlagt 1,400,004 kronor, vartill kom det redan utfästa bidraget å 100,000 kronor från Regnelliska donationsfonden.

Vad angick de av landstinget vid det beviljade tilläggsanslaget å 472,626 kronor 94 öre fästade förutsättningarna och villkoren förklarade departementschefen, att någon tvekan blott kunde uppstå om det, som innebar, att landstinget skulle på närmare angivet sätt delta i slutligt beslut i fråga om antagande av entreprenadanbud å byggnadsarbetenas utförande samt angående tiden för deras igångsättande. Departementschefen funne dock i likhet med universitetskanslern ej anledning att i realiteten befara någon olägenhet av omförmälda villkor, eventuellt utsträckt att gälla även det ifrågasatta ökade bidraget från landstinget.

I enlighet med departementschefens hemställan beslöt Kunql. Maj:tt föreslå riksdagen att *dels* — under förutsättning att Uppsala läns landsting och universitetet i Uppsala till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset därstädes, utöver av landstinget redan beviljat anslag å 775,000 kronor,

bidrogo med ytterligare 625,004 kronor — till omförmälda byggnadsföretags utförande, utöver för ändamålet av riksdagen tidigare beviljat anslag å 993,000 kronor, ytterligare bevilja ett belopp av 771,666 kronor, med iakttagande att, därest behållning uppkomme å det sammanlagda belopp, som beräknats för arbetets utförande, denna behållning skulle anses hava uppstått å de nu ifrågasatta tillskotten från å ena sidan staten, å andra sidan landstinget och universitetet i förhållande till tillskottens storlek; *dels ock* av de sammanlagda statsanslagen för ifrågavarande ändamål, 1,764.666 kronor, anvisa på extra stat för år 1918 ett belopp av 250,000 kronor.

I skrivelse (nr 203) av den 31 maj 1917 meddelade riksdagen, att riksdagen, som efter ett av dess vederbörande utskott vid akademiska sjukhuset avlagt besök blivit övertygad om nödvändigheten av att sjukhuset så snart som möjligt erhöle utvidgade lokaler, bifallit Kungl. Maj:ts framställning om ett ytterligare statsanslag av 771,666 kronor. Beträffande de av Kungl. Maj:t föreslagna villkoren för detta bidrags utgående hade riksdagen emellertid ansett sig böra vidtaga vissa ändringar.

Med hänsyn till de avsevärda fördelar — anförde riksdagen — som upprätthållandet av den nuvarande ordningen bereder Uppsala läns landsting, har riksdagen ansett, att det utom statsanslaget erforderliga ytterligare tilläggsbeloppet av 625.004 kronor bör bestridas av landstinget enbart och icke jämväl av universitetet. Därjämte bör landstinget förpliktas att, därest ytterligare anslag skulle erfordras utöver nu beräknade, bidra med anslag efter samma grunder, som nu tillämpats för fastställande av storleken av statens och landstingets bidrag.

I enlighet härmed anmälde riksdagen, att riksdagen
dels till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala, utöver för ändamålet av riksdagen tidigare beviljat anslag å 993,000 kronor, ytterligare beviljat ett belopp av 771,666 kronor under villkor, att Uppsala läns landsting, utöver av landstinget redan beviljat anslag å 775,000 kronor, bidrogo med ytterligare 625,004 kronor, att därest behållning uppkomme å det sammanlagda belopp, som beräknats för arbetets utförande, denna behållning skulle anses hava uppstått å de nu ifrågasatta tillskotten från å ena sidan staten, å andra sidan landstinget i förhållande till tillskottens storlek, samt att landstinget utfäste sig att, därest brist i ifrågavarande anslag skulle uppstå, bidra till täckande av denna brist efter samma grunder, som gällde för det nu beviljade bidragets utgående till omförmälda byggnadsföretag;

dels ock av de sammanlagda statsanslagen för ifrågavarande ändamål, 1,764,666 kronor, såsom reservationsanslag anvisat på extra stat för år 1918 ett belopp av 250,000 kronor.

Vid anmälan den 8 juni 1917 av riksdagens sistberörda skrivelse fann Kungl. Maj:t, med godkännande av riksdagens beslut, i vad det skilde sig från Kungl. Maj:ts framställning, gott anbefalla länsstyrelsen i Uppsala att så snart ske kunde från landstinget inhämta och till Kungl. Maj:t överlämna yttrande, huruvida landstinget åtog sig att fullgöra de för det ytterligare beviljade statsanslaget sålunda uppställda villkoren.

I anledning härav överlämnade länsstyrelsen med skrivelse den 20 oktober 1917 till Kungl. Maj:t från Uppsala läns landsting infortrat, den 20 september dagtecknat yttrande i ärendet, vari landstinget förklarat sig, på sätt närmare framginge av ett vid yttrandet fogat utdrag ur landstingets protokoll för den 18 september 1917, upptagande landstingets i ärendet fattade beslut, åtaga sig att fullgöra de för det ytterligare beviljade statsanslaget uppställda villkoren.

Enligt berörda protokollsutdrag hade landstinget beslutat

att — under förutsättning att Uppsala universitet allt fortfarande godkände de av 1916 års landsting för åtnjutande av då beviljat anslag uppställda villkor, nämligen att slutligt beslut i fråga om antagande av entreprenadanbud å byggnadsarbetenas utförande samt angående tiden för desammas igångsättande icke av universitetets byggnadskommitterade fattades, förrän landstingets förvaltningsnämnd, förstärkt med suppleanter i samma nämnd, eller, om förvaltningsnämnden skulle finna sådant erforderligt, landstinget å lagtima eller, om så erfordrades, urtima sammanträde därtill lämnade sitt medgivande, samt att landstinget tillförsäkrades rätt att med två av tinget utsedda ledamöter deltaga i den av universitetet utsedda byggnadskommitténs förhandlingar och beslut — med godkännande av den framlagda planen för det akademiska sjukhusets utvidgning, för sålunda blivande nybyggnader och ändringsarbeten bevilja, förutom år 1912 för sådant ändamål anslagna 775,000 kronor och år 1916 ytterligare beviljade 472,626 kronor, ett tilläggsanslag av 152,378 kronor, då sålunda hela för ifrågavarande ändamål beviljade anslagsbelopp belöpte sig till 1,400,004 kronor, att såsom räntefritt lån utbetalas i mån av behov med en tredjedel under första byggnadsåret, en tredjedel under andra byggnadsåret och återstoden, sedan byggnaderna fullbordats, samt på i övrigt de villkor, som i § 7 av det mellan universitetet och landstinget gällande kontrakt av den 14 juli och den 19 september 1900 för däri omhandlade lån närmare stadgades, allt under villkor, dels att bestämmelserna i nyssnämnda kontrakt mellan universitetet och landstinget skulle även med avseende å sjukvården i nu blivande byggnader i alla delar tillämpas utom beträffande antalet av landstinget förbehållna sjukplatser, vilket antal borde ökas i proportion till det genom nybyggnaden ökade totala antalet platser

eller till 250 platser å sjukhuset, varav 15 platser å kurhusavdelningen, dels ock att ifrågavarande kontrakts giltighetstid förlängdes till och med utgången av fyrtionde året efter det de nya byggnaderna blivit färdiga och tagna i bruk; samt

att utfästa sig att, därest brist i ifrågavarande anslag skulle uppstå, bidraga till täckande av denna brist efter samma grunder, som gällde för det nu beviljade bidragets utgående till omnämnda byggnadsföretag.

Genom beslut den 14 december 1917 förklarade Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t funnit landstinget genom åren 1916 och 1917 fattade beslut hava vederbörligen iklätt sig fullgörandet av de utav riksdagen år 1917 uppställda villkoren för utgående av då beviljat tilläggsanslag å 771,666 kronor och att förty hinder ej mötte för ifrågavarande byggnadsföretags igångsättande, med skyldighet för universitetet att tid efter annan hos Kungl. Maj:t göra anmälan om huru byggnadsföretaget fortskrede och huru omkostnaderna för detsamma överensstämde med beräkningarna. Tillika bemyndigades det större akademiska konsistoriet i Uppsala att med landstinget träffa erforderliga avtal i enlighet med de av landstinget åren 1916 och 1917 uppställda villkoren för då av landstinget beviljade anslags utgående; och förklarade Kungl. Maj:t sig vilja, när framdeles behov uppstode att anlita det av riksdagen på extra stat för år 1918 anvisade anslagsbeloppet, 250,000 kronor, på av vederbörande universitetsmyndighet gjord framställning besluta härom.

Jag har ansett mig böra så pass vidlyftigt, som nu skett, redogöra för tillkomsten av de utav staten och landstinget beviljade anslagen till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala, på det att de av mig i förbigående redan berörda frågorna om ändring i vissa delar av de uppställda villkoren för dessa anslag, till vilka frågor jag nu närmast övergår, må bliva fullt begripliga.

I en till det större akademiska konsistoriet i Uppsala ingiven skrift anförde kommitterade för nu ifrågavarande byggnadsföretag, bland annat, följande:

Med stöd av Kungl. Maj:ts beslut av den 14 december 1917 beslöto kommitterade den 10 maj 1918 infordra entreprenadanbud å byggnadsarbetena, alternativt å grunden och å byggnadsarbetena i sin helhet; och inkommo inom den utsatta tiden fyra anbud, nämligen

1:o från byggmästaren P. F. Fredriksson i Gävle å kronor 929,119: — för grundläggningsarbetena samt kronor 4,392,831: — för byggnadsarbetet i dess helhet;

2:o från aktiebolaget Skånska Cementgjuteriet, Stockholm, å kronor 1,026,000: — för grundläggningsarbetena;

3:o från Nya Asfaltaktiebolaget, Stockholm, å kronor 1,056,000: — för grundläggningsarbetena; samt

4:o) från firman Hesselman och Bergström, Stockholm, å kronor 1,115,000:— för grundläggningsarbetena samt kronor 4,290,000:— för byggnadsarbetet i övrigt. Vid de under 2:o), 3:o) och 4:o) upptagna anbuden voro dessutom fästade åtskilliga villkor och förbehåll.

Efter anmodan avgav byggnadsarbetenas arkitekt skriftligt yttrande över samtliga anbud. Häri framhölls, att för erhållande av den totala kostnaden enligt de båda fullständiga anbuden måste till vardera läggas dävarande kostnaderna för målning, värmeledning och sanitära anordningar, belysnings- och kraftanläggning, hissar, kontrollantarvode, byggnadsritningar m. m. och planeringsarbeten med tillhoppa 1,910,000 kronor. Den verkliga byggnadskostnaden skulle alltså enligt byggmästaren Fredrikssons anbud komma att utgöra 6,514,831 kronor och enligt firman Hesselman och Bergströms anbud 7,315,000 kronor.

Vid sammanträde den 13 september 1918 antogo byggnadskommitté, som efter inhämtade upplysningar funno sig icke kunna reflektera å byggmästaren Fredrikssons anbud, för sin del det av Nya Asfaltaktiebolaget avgivna anbudet under förutsättning, att för byggnadsarbetets utförande av bolaget ställdes borgen eller annan säkerhet, som av kommitté kunde godkännas. Jämlikt det härovan omförmälda, av landstinget uppställda villkor blev entreprenadanbudets antagande underställt det i september 1918 sammanträdande lagtima landstingets prövning; och fattade landstinget härvid det beslut att med hänsyn till de oberäknliga utgifter, som ett antagande av det föreslagna entreprenadanbudet kunde för landstinget medföra, icke lämna sitt medgivande till byggnadsarbetets igångsättande.

Med hänsyn till vikten av att ifrågavarande för såväl universitetet som länets invånare så ytterst önskvärda och trängande byggnadsföretag snarast möjligt kunde komma till stånd, och då byggnadskommitté icke velat lämna någon möjlighet oförsökt att undanrödja de hinder, som därför mötte, hava kommitté vid sammanträde den 12 oktober 1918 överlagt om möjligheten att i vad anginge landstingets bidrag till täckande av byggnadskostnaderna undanrödja den oberäknelighet, som av landstinget framhållits såsom skäl för dess vägran att lämna medgivande till arbetenas igångsättande. Ett sådant syftemål hava kommitté ansett kunna vinnas, därest riksdagen ville ikläda sig ansvar för det belopp, varmed byggnadskostnaderna kunde komma att överskrida ett visst för landstingets del antaget maximibelopp. Vid nytt sammanträde innevarande dag hava landstingets delegerade i byggnadskommittén upplyst, att grundad anledning föreläge att förvänta, det landstinget vore villigt åtaga sig en kostnad för ifrågavarande bygge intill tre millioner kronor. Detta belopp motsvarade i det närmaste landstingets andel i kostnaderna för bygget i förhållande till dess och statens förut lämnade bidrag till byggnadsarbetet, sådana dessa kostnader av byggnadsarbetets arkitekt beräknats enligt ovan förut omförmälda av firman Hesselman och Bergström ingivna anbud med tillägg av övriga för hela byggnadsföretaget ytterligare erforderliga kostnader eller tillhoppa 7,315,000 kronor. Härvid borde landstinget emellertid tillförsäkras rätt att, därest blivande byggnadskostnader uppginge till lägre belopp än nyssnämnda summa, åtnjuta den minskning i dess bidrag, som motsvarade förhållandet mellan statens och landstingets tillföre anvisade bidrag till byggnadsarbetet.

Under åberopande av vad sålunda utretts få kommitté, som äro om beslutet eniga, härmed föreslå konsistoriet att hemställa hos Kungl. Maj:t *dels* om vidtagande av erforderliga åtgärder för att det utav 1917 års riksdag för statsanslags beviljande fastställda villkoret, att landstinget, därest brist i anslaget skulle uppstå, skall bidra

till täckandet av denna brist efter samma grunder, som gällde för det till byggnadsföretaget då beviljade bidragets utgående, måtte ändras därhän, att landstingets andel i eventuell brist i byggnadsanslaget må begränsas till ett belopp, som tillhoppa med av landstinget förut beviljade anslag ej må överskrida tre millioner kronor, mot villkor att landstinget i stället må frånträda sin hittills förbehållna rätt att slutligt besluta om antagande av entreprenadanbud å byggnadsarbetenas utförande samt angående tiden för desammas igångsättande, samt *dels* att Kungl. Maj:t måtte å urtima landsting inhämta landstingets samtycke härtill ävensom avlåta proposition härom till 1919 års riksdag.

I en av universitetskanslern med eget utlåtande av den 4 november 1918 till Kungl. Maj:t överlämnad skrivelse gjorde det större akademiska konsistoriet framställning i enlighet med kommitterades förslag, varefter Kungl. Maj:t den 8 november 1918 på föredragning av statsrådet och chefen för civildepartementet förordnade, att Uppsala läns landsting skulle sammankallas till urtima möte för handläggning av de sålunda väckta frågorna om ändring i vissa delar av de uppställda villkoren för de beviljade anslagen till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

I en till ecklesiastikdepartementet den 9 november 1918 inkommen ny skrivelse i ämnet framhöll universitetskanslern ytterligare det oavvisliga och trängande behovet av att byggnadsarbetena snarast möjligt igångsattes.

Med anledning av Kungl. Maj:ts nyssberörda beslut den 8 november 1918 har nu länsstyrelsen i Uppsala med skrivelse den 5 februari 1919 till Kungl. Maj:t överlämnat utdrag ur protokoll vid landstingets urtima möte den 28 januari 1919, utvisande att landstinget beslutit att — därest det av 1917 års riksdag för statsanslags beviljande till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset fastställda villkoret, att landstinget, för den händelse brist i anslaget uppstode, skulle bidra till täckande av denna brist efter samma grunder, som gällde för det till byggnadsföretaget då beviljade bidragets utgående, ändrades därhän, att landstingets andel i eventuell brist i byggnadsanslaget skulle begränsas till ett belopp, som tillhoppa med av landstinget förut beviljade anslag ej skulle överskrida 3,000,000 kronor — frånträda sin såsom villkor för de åren 1916 och 1917 till samma byggnadsföretag beviljade anslags utgående förbehållna rätt att slutligt besluta om antagande av entreprenadanbud å byggnadsarbetenas utförande samt angående tiden för desammas igångsättande; och hade landstinget på följande sätt sammanfattat sina åren 1912, 1916, 1917 och 1918 i ärendet fattade beslut:

Landstinget hade beslutit:

att, med godkännande av den framlagda planen för det akademiska sjukhusets utvidgning, för sålunda blivande nybyggnader och ändringsarbeten bevilja ett sammanlagt belopp av 1,400,004 kronor, att såsom räntefritt lån utbetalas i mån av behov med en tredjedel under första byggnadsåret, en tredjedel under andra året och återstoden sedan byggnaderna fullbordats, samt å i övrigt de villkor, som i § 7 av det mellan universitetet och landstinget gällande kontrakt av den 14 juli och den 19 september 1900 för däri omhandlade lån närmare stadgades; skolande kostnaden för landstinget bestridas genom upptagande å lämplig tid, senast under år 1922, av lån att genom årliga avbetalningar gäldas under loppet av högst 40 år; allt under villkor dels att bestämmelserna i nysnämnda kontrakt mellan universitetet och landstinget skulle även med avseende å sjukvården i nu blivande byggnader i alla delar tillämpas utom beträffande antalet av landstinget förbehållna sjukplatser, vilket antal borde ökas i proportion till det genom nybyggnaden ökade totala antalet platser eller till 250 platser å sjukhuset, varav 15 platser på kurhusavdelningen, dels ock att ifrågavarande kontrakts giltighetstid förlängdes till och med utgången av fyrtonde året efter det de nya byggnaderna blivit färdiga och tagna i bruk;

att utfästa sig att, därest brist uti ifrågavarande anslag skulle uppstå, bidra till täckande av denna brist efter samma grunder, som gällde för det beviljade bidragets utgående till omförmälda byggnadsföretag, dock att landstingets andel i eventuell brist i byggnadsanslaget begränsades till ett belopp, som tillhoppa med av landstinget beviljat anslag ej överskred 3,000,000 kronor; och skulle landstinget tillförsäkras rätt att med två av tinget utsedda ledamöter deltaga i den av universitetet utsedda byggnadskommitténs förhandlingar och beslut;

att landstingets sålunda fattade beslut om upptagande av lån och iklädande sig av förpliktelse i fråga om gäldande av eventuell brist i byggnadsanslaget skulle, jämlikt § 58 i gällande landstingsförordning, underställas Kungl. Maj:ts prövning och stadfästelse; samt

att uppdraga åt sin förvaltningsnämnd, förstärkt av samma nämnds suppleanter, att vidtaga alla för det beslutade länets, delvis eller i dess helhet, upptagande mot billigaste ränta och på jämväl i övrigt mest förmånliga villkor erforderliga åtgärder.

Av nyss nämnda protokollsutdrag inhämtas tillika, att under ärendets behandling inom landstinget fråga väckts om akademiska sjukhusets förläggning till annan plats än den nuvarande men att detta förslag icke vunnit landstingets bifall.

I sammanhang med det spörsmål, för vilket jag nu lämnat en utförlig redogörelse, föreligger, såsom jag redan antytt, till behandling ett äskande om anslag för år 1920 till ifrågavarande byggnadsföretag. Detta äskande, som utgått från universitetets drätsel-nämnd och understötts av det större akademiska konsistoriet, har till Kungl. Maj:t framburits av universitetskanslern, vilken i skrivelse av den 15 augusti 1918 hemställt om avlåtande av proposition till riksdagen om anvisande för år 1920 av ett belopp å 500,000 kronor av redan beviljade anslag till akademiska sjukhusets om- och tillbyggnad. Vid den tidpunkt, då denna framställning gjordes, beräknades, att byggnadsarbetena skulle igångsättas redan under år 1918, och detta åberopades jämväl såsom ett motiv för anslagsäskandet.

Departementschefen.

Vad beträffar frågan om ändring av ett utav de villkor, som riksdagen år 1917 uppställde för det då beviljade ytterligare anslaget till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala, må till en början framhållas att, såsom redan i det föregående angivits, denna fråga uppkommit i syfte att påskynda nämnda byggnadsföretags igångsättande. Jag tillåter mig att med några ord sammanfatta vad handlingarna i detta hänseende innehålla.

Byggnadsarbetena, vilka, såsom nyss nämnts, avsetts att taga sin början under år 1918, måste då uppskjutas på den grund att Uppsala läns landsting — som förbehållit sig viss prövningsrätt i fråga om antagande av entreprenadanbud å arbetenas utförande samt angående tiden för desammas igångsättande — i september 1918 avvisade ett av vederbörande byggnadskommitté för egen del godkänt entreprenadanbud beträffande grundläggningsarbetena, detta med hänsyn till de oberäkneliga utgifter, som anbudets antagande syntes kunna medföra för landstinget: landstinget hade tidigare utfäst sig att, därest brist i byggnadsanslaget skulle uppstå, efter vissa grunder bidra till täckande av denna brist. Det av 1917 års riksdag uppställda villkor, varom nu är fråga, avsåg just en utfästelse från landstingets sida av den innebörd, jag nyss antydde. Med anledning av landstingets vägran att medgiva byggnadsarbetenas igångsättande uppstod hos byggnadskommitté tanken på att söka utverka sådan ändring av nyssnämnda villkor, att landstingets bidragskyldighet beträffande täckandet av eventuell brist begränsades till ett visst högsta belopp. I gengäld skulle landstinget frånträda sina anspråk på att få delta i prövningen av entreprenadanbud å byggnadsarbetena samt av beslut om arbetenas igångsättande. Härigenom skulle byggnadskommitté få frihet att utan ytterligare uppskov låta påbörja byggnadsföretaget. Landstinget har för sin del godkänt byggnadskommittés förslag.

Då alltså den föreliggande framställningen egentligen grundar sig på vederbörandes önskan att påskynda byggnadsarbetena, inställer sig i första hand frågan, huruvida ett dylikt påskyndande är så angeläget, att det över huvud taget kan anses berättigat att i anledning därav framställa några ökade anspråk på statens mellankomst. Svaret på denna fråga kan emellertid icke utfalla på mer än ett sätt. Vikten av att ifrågavarande såväl för universitetet och den medicinska undervisningen som för länets innevånare trängande byggnadsföretag snarast möjligt kommer till stånd har vid många föregående tillfällen så kraftigt understrukits från olika håll, att något vidare ordande därom från min sida icke nu torde vara behöfligt. Jag inskränker mig att hänvisa till dels vederbörande departementschefs yttrande i ämnet under punkten 54 av bilagan åttonde huvud-

titeln till 1917 års statsverksproposition, dels ock 1917 års riksdags av mig förut återgivna uttalande i skrivelse nr 203. Det lider icke något tvivel, att det ytterligare uppskov med byggnadsarbetena, som nu vållats genom landstingets vägran att godkänna det av byggnadskommitterade antagna entreprenadanbudet, är i högsta måtto beklagligt. Det nu framlagda förslaget, att staten skulle träda emellan och genom att medgiva en bestämd begränsning av landstingets andel i eventuell brist i byggnadsanslaget undanröja själva förutsättningen för landstingets nyssnämnda vägran, synes mig därför böra understödjas, såvida eljest de grunder, på vilka detta förslag vilar, kunna anses godtagbara. Det gäller då att undersöka, huru härmed förhåller sig.

Ursprungligen beräknades, som ovan nämnts, sammanlagda kostnaderna för byggnadsföretaget till 1,868,000 kronor, varav 100,000 kronor beräknades för lös inredning och inventarieutrustning. Av de på själva byggnaderna belöpande kostnaderna skulle 100,000 kronor bestridas av medel från Regnelliska donationsfonden. Till täckande av återstoden, 1,668,000 kronor, beviljades av landstinget 750,000 kronor och av riksdagen 918,000 kronor. Storleken av dessa sistnämnda bidrag lades år 1917 till grund för fördelning mellan staten och landstinget av det tilläggsanslag för själva byggnaderna, som då ansågs erforderligt. Beloppet härav, 1,381,670 kronor, fördelades nämligen i proportionen $\frac{918}{750}$ med den större delen på staten och den mindre delen på landstinget. Det tillskott, som samtidigt beräknades vara behöfligt för lös inredning och inventarieutrustning, utgörande 15,000 kronor, fördelades däremot — liksom tidigare det för ändamålet ursprungligen beräknade beloppet, 100,000 kronor — med tre fjärdedelar på staten och en fjärdedel på landstinget. Med anledning av riksdagens uttalade mening åtog sig landstinget år 1917 att, därest än ytterligare medel skulle erfordras, bidraga med anslag efter samma grunder, som tillämpats för fastställande av storleken av statens och landstingets då beviljade bidrag.

Farhågorna att även de för riksdagen år 1917 framlagda kostnadsberäkningarna skulle visa sig vara för låga besannades snart. På grundval av inkomna entreprenadanbud beräknades år 1918 totalkostnaden, fränsett kostnaderna för lös inredning och inventarieutrustning, till 7,315,000 kronor. Då de för ändamålet tillgängliga medlen utgjorde sammanlagt 3,149,670 kronor (därav statsanslag 1,678,416 kronor, anslag av landstinget 1,371,254 kronor och bidrag från Regnelliska fonden 100,000 kronor), skulle en brist å 4,165,330 kronor hava uppstått, därest arbetet kommit till utförande i enlighet med ifrågavarande år 1918 verkställda beräkningar. Härutöver skulle eventuellt hava kommit att erfordras något ytterligare

tillskott för lös inredning och inventarieutrustning. Enligt landstingets gjorda åtagande skulle landstinget haft att såsom bidrag till täckande av nyssberörda brist å 4,165,330 kronor anslå 1,872,900 kronor 18 öre; beträffande återstående bristen, 2,292,429 kronor 82 öre, torde framställning hava bort göras till riksdagen om beviljande av anslag till dess täckande.

Från de två sist nämnda summorna har man att utgå, då det gäller att bedöma det nu väckta förslaget om begränsning av landstingets skyldighet att bidraga till täckande av eventuell brist i byggnadsanslaget — jag förutsätter, att landstingets beslut, i den del det efter vunnen laga kraft kommer att underställas Kungl. Maj:t, vinner Kungl. Maj:ts godkännande. Enligt detta förslag skulle landstingets andel uti ifrågakvarande brist begränsas till ett belopp, som tillhopa med av landstinget förut beviljade anslag ej överskrede 3,000,000 kronor. Då de av landstinget redan beviljade anslagen, på sätt i det föregående omförmälts, uppgå till sammanlagt 1,400,004 kronor, skulle det högsta belopp, som kunde från landstinget ytterligare påräknas, utgöra 1,599,996 kronor. Detta belopp understiger med 272,904 kronor 18 öre landstingets andel enligt nu gällande grunder i den brist å anslagen för själva byggnadsarbetena, som skulle uppkomma, därest kostnaderna för dessa arbeten uppginge till det senast beräknade totalbeloppet, 7,315,000 kronor. Under sistnämnda förutsättning innebär således förevarande förslag, att statens andel i bristen skulle ökas med dels ett belopp av 272,904 kronor 18 öre, dels ock, eventuellt, den summa, som kunde komma att erfordras för lös inredning och inventarieutrustning utöver det för sådant ändamål redan beviljade beloppet av 115,000 kronor. Emellertid är det blott ett antagande, att byggnadskostnaderna, om arbetet igångsattes under år 1919, komma att bli alldeles desamma som de, vilka beräknades på grund av förenämnda år 1918 avgivna entreprenådanbud. Skulle kostnaderna undergå någon minskning, kommer denna i första rummet, intill en viss gräns, ensamt staten till godo; skulle däremot bristen bli större än nyss förutsatts, lärer det överskjutande beloppet i sin helhet drabba statsverket.

Svaret på frågan, huruvida det föreliggande förslaget får anses godtagbart eller ej, kan hämtas ur vad jag nu andragit. Ett bifall till förslaget skulle visserligen medföra en proportionellt större ekonomisk risk för staten än som beräknades enligt riksdagens beslut år 1917, men risken synes dock icke vara så stor, att staten genom att undandraga sig densamma bör medverka till att den viktiga sjukhusbyggnadsfrågans lösning ytterligare förhalas; ett sådant förhalande skulle, som förut angivits, ur många synpunkter vara ytterst beklagligt. I själva verket torde skäl finnas för den förmodan, att de merkostnader, som av förevarande anledning

kunde komma att åsamkas staten, skulle inskränka sig till jämförelsevis mindre betydande belopp. Jag grundar denna min förmodan på att lättnader i prisförhållandena redan kunna skönjas. Sjukhusbyggnadsföretaget i fråga är ju icke avsett att fullbordas på ett år. Även om detsamma påbörjas i år och arbets- och materialpriser då ännu hålla sig på en hög nivå, torde man med ganska stor säkerhet beträffande vissa arbeten kunna räkna på avsevärda prissänkningar, innan byggnadsföretaget hunnit avslutas. Förhållandena äro således nu helt andra än under de senast förflutna åren, då man i stället alltid måst vara beredd på nya och oberäkneliga kostnadsökningar.

På nu angivna grunder tillstyrker jag den gjorda framställningen om utverkande av riksdagens medgivande därtill, att landstingets andel i eventuell brist i nu ifrågavarande byggnadsanslag begränsas till ett belopp, som jämte av landstinget redan beviljade anslag ej överstiger 3,000,000 kronor. Landstinget har redan, under förutsättning att berörda framställning vinner bifall, beslutit fråntråda sin tidigare förbehållna rätt att definitivt besluta om antagande av entreprenadanbud å byggnadsarbetenas utförande samt angående tiden för desammas igångsättande. Vid detta beslut lärer landstinget få anses bundet, vadan något särskilt villkor icke behöver knytas vid det medgivande från riksdagens sida, som nu ifrågasatts.

Vidkommande härefter vederbörandes begäran, att för byggnadsföretaget ett anslag av 500,000 kronor måtte anvisas för år 1920, synes mig nämnda belopp kunna utan olägenhet något nedsättas, detta med hänsyn till det inträffade uppskovet med arbetenas igångsättande. För min del förordar jag, att på 1920 års stat äskas ett belopp av 350,000 kronor. Jag erinrar, att av riksdagen för ifrågavarande byggnadsföretag redan anvisats 725,000 kronor samt att, frånsett landstingets bidrag på grund av eventuellt uppkommande brist i de nu av stat och landsting beviljade anslagen, för byggnadsföretaget kan, om detsamma igångsättes under år 1919, i mån av behov före utgången av år 1920 från landstinget påräknas ett belopp av över 930,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att det av riksdagen år 1917 för beviljande av ytterligare anslag å 771,666 kronor till ny- och ombyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala uppställda villkoret, att landstinget skulle utfästa sig att, därest brist skulle uppstå i de för arbetets utfö-

Kungl. Maj:ts Proposition Nr 188.

rande beviljade anslagen, bidraga till täckande av denna brist efter samma grunder, som gällde för det då beviljade bidragets utgående till omförmälda byggnadsföretag, må ändras därhän, att landstingets andel i eventuell brist i byggnadsanslaget begränsas till ett belopp, som tillhoppa med av landstinget förut beviljade anslag ej överskrider 3,000,000 kronor;

dels ock av de tidigare beviljade statsanslagen för ifrågavarande ändamål, sammanlagt 1,764,666 kronor, anvisa på extra stat för år 1920 såsom reservationsanslag ett belopp av 350,000 kronor.

Till vad departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hemming Gadd.